

ZMIANA - Cyfrowa Polska 2011-2015

Wprowadzenie

Program **ZMIANA - Polska Cyfrowa 2011-2015** przedstawia strategiczne założenia i plan działania związany z infrastrukturą i gospodarką elektroniczną w Polsce. Program skupia się na trzech podstawowych obszarach:

- **INNOWACYJNOŚĆ**
  - innowacyjna i nowoczesna gospodarka elektroniczna
  - nauka, badania i rozwój
- **INFORMATYZACJA**
  - Telekomunikacja
  - E-administracja
- **SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**
  - Edukacja
  - Bezpieczeństwo teleinformatyczne

Program **ZMIANA** jest projektem otwartym, w każdej fazie realizacji zostanie poddany szerokiej dyskusji z udziałem interesariuszy społecznych, w tym przedstawicieli nauki, organizacji społecznych, izb gospodarczych oraz organizacji przemysłu teleinformatycznego. Internet, sieci społecznościowe, modele wiki, dają możliwość uzyskania natychmiastowej informacji zwrotnej. Uznajemy taką formę dialogu ze społeczeństwem za praktyczną formę demokracji, budowy relacji pomiędzy wybranymi reprezentantami, a ludźmi, którzy chcą i mogą codziennie być z nimi w kontakcie, a nie ograniczać się do politycznej transakcji raz na cztery lata.

Uznajemy, że Polska i Polacy zmieniają się i tak też powinny zmieniać się plany i programy. **ZMIANA jest dynamicznym procesem**, a nie statycznym dokumentem. W pierwszej części przedstawiamy **najważniejsze tezy** związane z kształtem programu. Konieczna jest też precyzyjna i rzetelna **diagnoza** obecnego stanu, której do tej pory brakowało. Po szczegółowej analizie przedstawiamy **plan działania** w perspektywie czasowej 100 dni, 1 roku oraz 4 lat nowej władzy. Będzie on wsparty podsumowaniem w formie **wizji przyszłości**. To nasza propozycja na rzecz rozwoju innowacyjności, powszechnej informatyzacji państwa oraz kreowania społeczeństwa informacyjnego.

Program **ZMIANA** to spójna wizja budowy nowoczesnej Polski.

Tezy programu ZMIANA

TEZY OGÓLNE

Podniesienie rangi Polski Cyfrowej w strategii rozwoju kraju

Polska musi w sposób zdecydowany poprawić swoją pozycję wśród krajów Europy i świata w zakresie korzystania z owoców gospodarki elektronicznej. Dotyczy to sprawności usług administracji, ale także budowy przemysłu teleinformatycznego i ram prawnych zapewniających obywatelom bezpieczne korzystanie z narzędzi teleinformatycznych. Kreatywność obywateli i innowacyjność przedsiębiorców musi znaleźć odpowiednie normy, pozwalające na swobodę i wolność tworzenia, a jednocześnie dające możliwości powstawania nowych miejsc pracy.

UNIT

Teleinformatyka, nowe technologie i gospodarka oparta na wiedzy muszą znaleźć odpowiednie miejsce i znaczenie w rządzie i innych strukturach państwa. Informatyzacja dotyczy zakresu odpowiedzialności wszystkich resortów oraz samorządów, a elektronikę, Internet i nowoczesne technologie znajdziemy w szerokim spektrum ustaw, rozporządzeń i innych form aktywności legislacyjnej państwa. Proces Informatyzacji państwa jest równie doniosły i powszechny jak ten, z którym mieliśmy do czynienia przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. W proces przygotowania akcesji zaangażowane były wszystkie urzędy i elementy administracji rządowej i samorządowej, uchwalano dziesiątki ustaw i rozporządzeń, dokonywano zasadniczej zmiany i przebudowy legislacyjnej całego państwa.

Uważamy, że dla potrzeb innowacyjności i informatyzacji, ze względu na jego wagę, znaczenie dla przyszłych pokoleń oraz na powszechny i ponadresortowy charakter niezbędne jest utworzenie Urzędu ds. Nowoczesności, Informatyzacji i Technologii (UNIT) , który podobnie jak Urząd Integracji Europejskiej koordynowałby prace normatywne w ramach rządu i wszelkie działania państwa służące budowie nowoczesnego państwa – w administracji, nauce, telekomunikacji, gospodarce, edukacji, telepracy, społecznym wymiarze informatyzacji i wielu innych dziedzinach.

Urząd ten zająłby się również wdrożeniem w Polsce Agendy Cyfrowej Unii Europejskiej, której realizacja skutkować ma wzrostem konkurencyjności gospodarki, usprawnieniem i obniżeniem kosztów funkcjonowania administracji oraz przejrzystością działania struktur państwa.

INNOWACYJNOŚĆ

Nie ma innowacyjności bez wdrożenia!

W nowoczesnym państwie i w gospodarce opartej na wiedzy **innowacyjność to przekucie wynalazku, pomysłowości i wiedzy na praktyczne zastosowania**. Polacy nieustannie wykazują, że dysponują wielkim potencjałem kreatywności na najwyższym światowym poziomie. Statystyki pokazują jednak nieubłaganie, że odsetek tzw. wysokich technologii w produktach wytwarzanych w Polsce jest rażąco niski. Również nakłady na Badania i Rozwój są jednymi z najniższych w Europie. W rezultacie Polskie patenty w Europie liczy się w dziesiątkach sztuk rocznie (poziom Turcji), podczas gdy niemieckie to kilkadziesiąt tysięcy.

W Polsce nadal łatwiej jest korzystać z obcych wynalazków niż tworzyć własne, łatwiej przetwarzać niż inwestować w badania i rozwój w przedsiębiorstwach. Nie istnieją żadne mechanizmy gospodarcze lub fiskalne, które zachęcałyby przedsiębiorców do inwestowania w B+R (Badania i Rozwój). Nie istnieje sprawny system wspierający wdrożenia i przeniesienie prac teoretycznych do praktyki i wdrożenia.

We współczesnym świecie innowacyjność to gospodarka, a nie ma innej innowacyjności niż gospodarcza. Wiemy także, że innowacyjność to nie tylko działania na wielką, globalną skalę. Innowacyjność to każde działanie, które pozwala udostępnić nowe usługi, zmniejszyć koszty działania, wprowadzić nowy produkt, usprawnić funkcjonowanie. Innowacyjność to nie domena nauki czy techniki, ale także innowacje organizacyjne czy nowoczesne procesy biznesowe.

Pamiętajmy, że innowacyjność nie jest wyłącznie dziedziną nauki, a wręcz przeciwnie – innowacyjność jest miejscem, gdzie może zrealizować się potencjał każdego człowieka, a zwłaszcza młodych Polaków.

Pakt dla innowacji !

Rządy prawicy, spowodowały nienaturalny rozrost biurokracji. Ponadstutysięczna armia nowych urzędników utrudnia rozwój innowacyjnego i sprawnego państwa. Brakuje natomiast środków i mechanizmów, które umożliwiałyby przed wszystkim absolwentom – otwieranie nowych firm innowacyjnych. Systemy wspierające technologiczne *start-upy* funkcjonują w tej chwili w większości państw rozwiniętych i rozwijających się. W systemach takich absolwenci, ale też po prostu ci, którzy mają pomysł na wdrożenie – korzystając z systemu tanich kredytów i normatywnego wsparcia państwa – mogą przy uczelniach i ośrodkach badawczych zakładać firmy, które wolne są od biurokratycznej, fiskalnej i finansowej bariery wejścia. Rozwój takich mikroprzedsiębiorstw napędza dynamiczny wzrost innowacyjności państw Dalekiego Wschodu, ale był też praprzyczyną sukcesu technologicznego Niemiec, Francji czy Izraela.

Do takiego stymulowania innowacyjności potrzebny jest jednak **pakiet zmian fiskalnych, legislacyjnych i biurokratycznych**, który nie może dokonać się w ramach istniejących, fragmentarycznych i ograniczonych w swoim zakresie rozwiązań.

Inkubatory nowoczesności – to jeden z elementów takiego pakietu. To państwo powinno stymulować rozwój firm innowacyjnych, tworzonych przez absolwentów wyższych uczelni. Specjalny program wspierania małych firm technologicznych budowanych przy uniwersytetach stanowi istotny wkład w nowoczesność gospodarek większości państw OECD, dając również szansę na zatrudnienie znaczącej grupy absolwentów, defaworyzowanej na naszym rynku pracy. Potrzebny jest zatem **pakt dla innowacji** dający pracę większości absolwentów, którzy należą do defaworyzowanej grupy na polskim rynku pracy.

INFORMATYZACJA

Sprawne i tanie państwo

Sprawne i szybkie zarządzanie informacją jest podstawą sprawnego państwa.

Funkcjonowanie struktur państwa oznacza proces podejmowania decyzji na podstawie gromadzonych i przetwarzanych informacji. Tradycyjne formy tego procesu to papierowe teczki i armia urzędników, którzy wykonują pracę wyszukiwania i agregowania informacji, którą komputer wykona w kilka minut i za ułamek ceny, którą płacimy wszyscy.

Sprawne państwo to również jego zdolność do reagowania w sytuacjach kryzysowych. To łączność i systemy informacyjne, które wspierają państwo podczas powodzi, katastrof naturalnych i zagrożenia terrorystycznego. Ale sprawne państwo to również sprawa każdego obywatela załatwiana drogą elektroniczną, w ciągu minut, a nie miesięcy, to możliwość załatwienia wszystkich spraw z urzędami zdalnie – bez kolejek, bez chodzenia po urzędach. Jeśli lata temu mógł takie warunki dla klientów stworzyć każdy bank, dlaczego wciąż nie może zrobić tego rząd?

E-administracja obywatelska

Usługi e-administracji i społeczeństwa informacyjnego – przeniesione za czasów PiS do resortów mundurowych – powinny zostać oddane ponownie społeczeństwu. E – administracja jest bowiem usługodawcą dla obywateli i przedsiębiorców, a nie domeną podsłuchów i inwigilacji oraz drogą zabawką urzędników.

E - administracja powinna rozwijać się w pierwszej kolejności w tych dziedzinach, które usprawniają i ułatwiają życie obywateli, a dopiero w drugiej kolejności tam, gdzie poprawiają komfort pracy urzędników. Niezależnie jednak od tempa i kolejności wdrożeń – przeniesienie wszystkich czynności administracyjnych na styku urząd – obywatel i urząd – przedsiębiorca stanowi podstawę naszego programu politycznego i gospodarczego. O ile dziesięć lat temu, taki postulat mógł się wydawać fantastyczny – dziś informatyzacja wszystkich czynności administracyjnych jest standardem minimum w Unii Europejskiej.

Informatyzacja administracji - ma tylko wtedy sens, kiedy służy poprawie jakości obsługi obywatela, zmniejszaniu kosztów funkcjonowania państwa, jego sprawności i efektywności. W innym przypadku jest działaniem antyspołecznym, służącym zwiększeniu zysków kilku globalnych korporacji.

Powszechna i skoordynowana informatyzacja

Domeną UNIT będzie zapewnienie informatyzacji wszystkich czynności administracji państwa – zarówno w kontaktach ze światem zewnętrznym jak i między systemami IT samej administracji. To system, a nie obywatel ma gromadzić dane z różnych urzędów. To w systemie, a nie w domu mamy przechowywać wszystkie dane niezbędne do przeprowadzenia czynności urzędowych.

Do przeprowadzenia każdej czynności urzędowej powinien wystarczyć nam dowód tożsamości i kilka minut, podczas których to systemy administracji pobiorą i zagregują niezbędne dane. Dla realizacji takiego celu potrzebne jest doprowadzenie do pełnej interoperacyjności i współpracy chaotycznie informatyzowanych systemów administracji oraz przeprowadzenie poważnych prac legislacyjnych – zmieniających perspektywę funkcjonowania całego państwa. Te struktury państwa mają pracować na rzecz obywateli, a nie obywatel na rzecz struktur państwa. Taką filozofię funkcjonowania państwa realizuje nasza wizja z informatyzowanej administracji.

Uważamy, że informacja elektroniczna musi w perspektywie czterech lat zastąpić całkowicie papierowy obieg dokumentów w urzędach, a w kontakcie ze światem zewnętrznym – ilość dokumentów papierowych musi zostać zredukowana do niezbędnego minimum.

Dofinansowanie budowy infrastruktury światłowodowej w różnych regionach Polski, oraz koordynacja wydatkowania środków UE w kolejnej perspektywie finansowej powinno doprowadzić do powszechnego i taniego dostępu do Internetu o minimalnych prędkościach (100 MB+/s) na przeważającej części obszaru Polski do roku 2015.

Rolą państwa i zamówień publicznych jest zgodnie z zaleceniami UE, wspieranie rozwoju wolnego oprogramowania, którego wdrażanie uniezależnia państwa europejskie od polityki licencyjnej i patentowej globalnych korporacji oraz daje szansę rozwoju polskich firm usług informatycznych.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Informacyjne społeczeństwo obywatelskie.

Technologie teleinformatyczne wykorzystywane w szeroki, swobodny i otwarty sposób przez obywateli stanowią współczesną gwarancję demokracji. Zadaniem państwa jest wprowadzenie takiego modelu prowadzenia polityki by nieustannie prowadzić dialog i konsultacje ze wszystkimi stronami dialogu. W dobie Internetu i natychmiastowego rozchodzenia się informacji, a także w dobie Wikileaks to właśnie otwartość, transparentność procesu i powszechna partycypacja staje się podstawowym narzędziem obywatelskiej demokracji.

Dostęp do informacji, dostęp do Internetu to fundamentalne prawa realizujące zasadę wolności słowa i sumienia, wiedzy i edukacji, społecznej kontroli i zrzeszania się, tajemnicy korespondencji. Nie można odbierać, modyfikować ani ograniczać tego prawa nakazem administracyjnym lub represjami realizującego cele polityczne aparatu przymusu. Każdy Polak powinien mieć możliwość dostępu do globalnej sieci.

Nie można jednocześnie zapominać o tym, że nie ma wolności bez odpowiedzialności. W otwartym, demokratycznym społeczeństwie obywatelskim każdy, kto chce, aby jego głos był wysłuchany musi to robić otwarcie i biorąc odpowiedzialność za słowa i czyny. **Jesteśmy za tym by dostęp do Internetu stał się jednym z konstytucyjnie zagwarantowanych praw**, ale podobnie jak w przypadku innych praw podstawowych, musi się to wiązać z odpowiedzialnością związaną z korzystaniem z tego prawa.

Edukacja XXI wieku

Nowoczesna edukacja to wiele zadań. Ważnym zadaniem jest wyposażenie placówek szkolnych w sprzęt i oprogramowanie oraz dostęp do zasobów edukacyjnych. To działanie zostało zupełnie zarzucone w ciągu ostatnich kilku lat. Wydaje się jednak, że nawet ważniejszym zadaniem jest zmiana sposobów nauczania, korzystania z informacji, jej weryfikacji i przetwarzania. Nauczyciele, uczniowie i studenci muszą mieć dostęp do narzędzi i umiejętności posługiwania się tymi narzędziami. Tak jak to miało miejsce w ostatnich latach z naszymi domami czy firmami, **szkoła musi się zmienić i dostosować do potrzeb współczesnego społeczeństwa informacyjnego i gospodarki.**

Powszechna edukacja informatyczna powinna stanowić priorytet polityki edukacyjnej państwa, ponieważ wymaga ona kompleksowych działań i istotnych nakładów budżetowych – ujednoczenia infrastruktury informatycznej w szkołach, stworzenia programów nauczania wykorzystujących posiadaną infrastrukturę, budowy systemu kształcenia nauczycieli uwzględniającego powszechne i codzienne wykorzystanie nowoczesnych technologii w dydaktyce.

Edukacja informatyczna dorosłych to priorytetowy element programu LLL (kształcenia przez całe życie), realizowanych z funduszy wspierających aktywizację zawodową dorosłych.

Komputery dla studentów – państwo powinno stworzyć program tanich i powszechnie dostępnych kredytów edukacyjnych dla studentów, umożliwiające im zakup laptopów i oprogramowania niezbędnego dla pracy na nowoczesnej szkole wyższej.

Uważamy, że dzięki mądrej polityce państwa narzędzia teleinformatyczne i gospodarka elektroniczna mogą stanowić sposób na wyrównanie szans wielkiej grupy Polaków.

Bezpieczeństwo w Sieci

Stawiając bezpieczeństwo w Sieci wysoko wśród priorytetów programu politycznego nie mamy na myśli wyłącznie cyberochronę państwa. Nie ujmując jej znaczenia, chcemy skoncentrować się na codziennym bezpieczeństwie korzystania z Internetu przez obywateli i przez firmy. Chodzi nam o program upowszechniania wiedzy i przeciwdziałania takim zjawiskom jak przemoc w Sieci, wyludzanie danych osobowych, cybernetyczne oszustwa, ataki komputerowe itd. Uważamy, że umiejętność korzystania z Sieci połączona z wiedzą na temat zagrożeń jest niezbędna już od najmłodszych lat. Tylko **skoordynowane działania dotyczące naszego powszechnego bezpieczeństwa, połączone z odpowiednim ustawodawstwem ukształtują współczesne i racjonalnie korzystające ze swoich uprawnień społeczeństwo.**

Diagnoza

Zarys sytuacji

Polska w obszarze wprowadzania nowoczesnych technologii teleinformatycznych do życia obywateli i w gospodarce dokonała znaczącego postępu w ciągu ostatnich 10-15 lat. Tempo zmian jest jednak niezadawalające i nieadekwatne w porównaniu do postępu, który dokonał się w innych dziedzinach życia. Nie odpowiada również naszym aspiracjom oraz obrazowi dynamicznie rozwijającej się gospodarki aspirującej do grona najbardziej rozwiniętych państw UE i OECD.

Polska w raporcie World Economic Forum z 2011 roku dotyczącym tzw. Network Readiness Index (NRI) znalazła się na 62 miejscu wśród 138 krajów, ale tym, co powoduje naszą niską pozycję to uznanie IT za priorytet rządu (118 miejsce) i istotność IT dla wizji rządu (116 miejsce).

Dzięki obecnej ekipie rządzącej po raz pierwszy w historii przez całą kadencję zaniechano informatyzacji szkół realizowanej konsekwentnie przez kolejne rządy i parlamenty od lat 90-tych. Zaniechano niemal całkowicie wszystkich pożytecznych społecznie i prorozwojowych działań, które pozwalały na zmniejszanie obszarów wykluczenia cyfrowego i budowały trwałe podstawy rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Liczne inicjatywy ostatnich dwóch rządów służące cenzurze Internetu, masowemu podsłuchiowaniu komunikacji elektronicznej, odbieraniu Internetu nauce i społeczeństwu i oddawaniu go w ręce funkcjonariuszy aparatu służb specjalnych są tego faktu naturalną konsekwencją.

Gospodarka elektroniczna i telekomunikacja w Polsce rozwija się, dzięki bogatemu dorobkowi dyrektyw i prawa UE, adoptowanego do ustawodawstwa krajowego. Działania te, są jednak prowadzone często nieudolnie i zamiast do rozwoju prowadzą do zastoju gospodarki elektronicznej i innowacyjności. W tej sprawie potrzebny jest przegląd barier i niespójności utrudniających rozwój handlu i usług elektronicznych oraz całego rodzimego sektora nowoczesnych technologii.

Brak wspólnej, wspólnotowej polityki badań i rozwoju, informatyzacji czy edukacji w UE nie wymuszają na rządzie aktywności w tych dziedzinach. Zagadnienia te wymagają więc krajowych, dedykowanych i jednolicie koordynowanych programów, sprawnie łączących finansowanie ze środków krajowych, unijnych i prywatnych.

Odnotowujemy liczne przejawy marnotrawienia środków przeznaczonych na budowę infrastruktury sieci w regionach wiejskich, zaniechanie budowy sieci akademickich, brak jakiegokolwiek koordynacji, nawet na poziomie ogólnych koncepcji między różnymi ośrodkami decyzyjnymi i dysponentami środków.

Nowoczesnej Polsce nie jest naszym zdaniem potrzebna kolejna strategia informatyzacji, która stanowić będzie sumę propozycji pozornych działań resortów, ale mądra i ponadresortowa polityka racjonalizująca wydatki i podporządkowująca partykularyzm polski resortowej potrzebom społecznym.

Dział informatyzacja w strukturach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, jak i dział łączność w strukturze Ministerstwa Infrastruktury są traktowane jak działy peryferyjne i nie przyciągają wystarczającej uwagi ministrów kierujących tymi resortami. Dodatkowo część odpowiedzialności za zagadnienia związane z teleinformatyką, łącznością, gospodarką elektroniczną i społeczeństwem informacyjnym rozproszona jest po wielu innych resortach (np. podpisy elektroniczne są prowadzone przez Ministerstwo Gospodarki). Ponieważ większość użytecznych systemów administracji takich jak rejestry i systemy ministerstwa sprawiedliwości oraz system e-podatków budowane są poza strukturami ministra właściwego dla informatyzacji – nie ma żadnego uzasadnienia dla dalszego utrzymywania tego działu oraz struktur łączności i informatyzacji w obecnym kształcie.

Uznajemy, że informatyzacja i innowacyjność budują trwałe podstawy postępu cywilizacyjnego, społeczeństwa obywatelskiego, nowoczesnego państwa oraz nowoczesnej gospodarki, pozwalającej realizować model państwa opiekuńczego oraz jego cele i aspiracje społeczne.

Uznajemy, że informatyzacja, postęp, edukacja i rozwój technologiczny służy przede wszystkim rozwojowi społecznemu, budowie społeczeństwa obywatelskiego i wyrównywaniu szans a nie – inwigilacji, militaryzacji, sondażowemu spektaklowi oraz utrzymywaniu za środki budżetowe globalnych korporacji.

Tylko radykalna ZMIANA w ciągu najbliższych lat może zmienić ten stan.

PLAN na 100 dni, 1 rok, 4 lata

W ciągu pierwszych 100 dni:

- Zmiana ustawy o działach administracji rządowej. **Utworzenie Urzędu ds. Nauki Informatyzacji i Telekomunikacji (UNIT)**
- Przedstawienie założenia **przeгляdu systemów informatycznych administracji rządowej** pod kątem ich spójności technologicznej i interoperacyjności, wysokości wydatków poniesionych na ich zakup oraz bieżącą obsługę, a także przydatności dla realizacji celów społecznych.
- Przedstawienie założeń ustaw i szacunków dotyczących kosztów niezbędnych do realizacji przez Polskę podstawowych założeń Europejskiej Agendy Cyfrowej i e-Government Action Plan do roku 2015.
- Przedstawienie założeń dotyczących **ogólnopolskiego spisu szerokopasmowych sieci teleinformatycznych**, którego celem będzie **przygotowanie programu budowy infostrad** zapewniających Internet o przepustowości minimum 100 MB/s w każdej gminie w Polsce.
- Przedstawienie założenia **przeprowadzenia ogólnopolskich badań dotyczących wykluczenia cyfrowego**, służących racjonalizacji przyszłych programów edukacyjnych i inwestycji infrastrukturalnych.
- Przedstawienie **projektu zmiany ustawy o informacji publicznej** oraz rozporządzeń regulujących obowiązek publikacji informacji publicznej. Przygotowanie rekomendacji dotyczących przygotowania, oznaczenia i publikowania informacji publicznej.
- **Dokonanie przeglądu stron IT administracji rządowej** pod kątem ich społecznej użyteczności, spójności informacyjnej i zdolności do współpracy z pozostałymi serwisami administracji rządowej, oraz przystosowania ich do korzystania przez osoby niepełnosprawne
- Przedstawi kluczowe **założenia dotyczące ustawy o ochronie prywatności, wolności słowa oraz budowy społeczeństwa obywatelskiego** w sieciach elektronicznych

W ciągu 1 roku rządu SLD:

- Przeprowadzi **przeгляд systemów informatycznych oraz stron administracji publicznej pod kątem ich spójności technologicznej**, zdolności do wzajemnej współpracy oraz jej przydatności i przejrzystości dla użytkowników. W następstwie przeglądu dokona **nowelizacji ustawy o informacji publicznej**. W nowelizacji tej zostanie wpisane m.in. **obligatoryjne publikowanie większości jawnych dokumentów urzędowych i ekspertyz w Internecie**, nakaz dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Przygotuje mapę drogową zmian legislacyjnych i strukturalnych, tak, aby **100% usług administracji rządowej (b2b i b2c) dostępnych było za pośrednictwem sieci elektronicznych do roku 2015**.
- Przeprowadzi **ogólnopolskie badanie wykluczenia cyfrowego**. Mapa wykluczenia, co roku uzupełniana, będzie stanowiła racjonalną podstawę do podejmowania działań strategicznych, budżetowych oraz racjonalizacji wydatkowania środków UE przeznaczonych na walkę z wykluczeniem społecznym oraz alokacji wybranych środków z funduszu spójności.
- Zaproponuje zmiany **ustaw: o informatyzacji, o łączności, o podpisie elektronicznym oraz innych**, których nieprecyzyjne zapisy blokują rozwój usług cyfrowych i gospodarki elektronicznej.
- Przygotuje i rozpocznie **wdrażanie programu reformatyzacji szkół**, polegającego na ujednoczeniu bazy sprzętowej, łączącej oraz oprogramowania edukacyjnego.
- Przygotuje **ustawę o budowie Narodowego Zasobu Cyfrowego**, w którym zdigitalizowane i zgromadzone zostaną zasoby polskich bibliotek. Środki na ten cel zostaną przeniesione ze zlikwidowanego Instytutu Pamięci Narodowej.
- Przygotuje **ustawę o inkubatorach innowacyjności**, tworzących formalnoprawne i finansowe podstawy dla tworzenia przy uczelniach wyższych firm typu „start-up” przez absolwentów.
- Zmieni ustawę o zamówieniach publicznych promując **stosowanie otwartego oprogramowania, oraz rozwiązań wysokoinnowacyjnych i energooszczędnych**.
- Przygotuje i wprowadzi do Krajowych Ram Kwalifikacji dla studiów pedagogicznych zagadnienia **zastosowania narzędzi informatycznych i nowoczesnych technologii w dydaktyce**.
- Przygotuje **program informatyzacji obszarów wiejskich**, jako ogólnopolski program kluczowy w nowej perspektywie finansowej UE, realizowany ze środków funduszu spójności oraz funduszu społecznego UE.
- Dokona **przeгляdu częstotliwości radiowych**, które mogą być jeszcze uwolnione dla potrzeb rozwoju łączności, internetu i telewizji cyfrowej.

- Przygotuje ustawową zasadę przeznaczania **stu procent wpływów z koncesji telekomunikacyjnych oraz opłat ze sprzedaży i dzierżawy koncesji na rozwój sieci światłowodowej** oraz programy walki z wykluczeniem cyfrowym.
- Utworzy w drodze ustawy Centralna **Internetowa Biblioteka Nauki**, dająca dostęp osobom prowadzącym badania naukowe na studiach 3 stopnia oraz pracownikom naukowym do czasopism i wydawnictw oferowanych przez zagraniczne wydawnictwa i uniwersytety.
- Przygotuje **program wsparcia dla inicjatyw LLL (life long learning)** w dziedzinie informatyzacji i stosowania nowoczesnych technologii dla osób pracujących oraz emerytów. Program ten będzie w szczególności także skierowany do kobiet, w tym kobiet powracających do pracy zawodowej po okresie macierzyństwa.
- Przygotuje mapę drogową działań niezbędnych do osiągnięcia poziomu **3% PKB wydatków na Badania i Rozwój (B+R)**, realizując założenia Agendy Lizbońskiej UE.
- Będzie popierał inicjatywy Partii Socjalistów Europejskich zmierzające do **zapewnienia wolności słowa i przeciwdziałania nadmiernej i pozbawionej kontroli społecznej inwigilacji obywateli w Internecie.**
- Przygotuje **narodowy program wsparcia zielonych technologii** – służący dofinansowaniu i koordynacji wszystkich projektów innowacyjnych związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych, energooszczędnością, oraz innowacji w dziedzinie produkcji i wykorzystania źródeł tradycyjnych.
- Przygotuje **ustawę o innowacyjnych firmach typu Start-up**, tworzącą uproszczone formalnoprawne i finansowe podstawy dla tworzenia tego typu firm wysokiego ryzyka, w szczególności przy uczelniach wyższych firm zakładanych przez absolwentów.
- Uruchomi stały **mechanizm konsultacji społecznych** działań rządu drogą elektroniczną. Wdroży i rozpocznie stałe publikowanie **pomiarów zadowolenia obywateli z działań e-państwa i e-administracji.**
- Przygotuje założenia aktów prawnych służących **podniesieniu bezpieczeństwa korzystania z internetu, ochrony danych osobowych, ochrony przed niedopuszczalnymi praktykami** (phishing, stalking, ale także pornografia dziecięca) itd. Przygotuje założenia dotyczące ochrony informatycznej infrastruktury krytycznej państwa.
- Wdrożenie w e-administracji oraz wprowadzenie odpowiednich zapisów prawa mających na celu **podniesienie dostępności sieci i urządzeń teleinformatycznych dla osób niepełnosprawnych.** Celem jest zniesienie wykluczenia cyfrowego takich osób oraz umożliwienie podejmowania przez takie osoby pracy w gospodarce elektronicznej.
- Przygotuje założenia **jednolitego programu podnoszenia kwalifikacji pracowników IT w administracji.**
- Wprowadzi możliwość (fakultatywnie) otrzymywania przez obywateli i przedsiębiorców informacji z urzędów na wskazany adres poczty elektronicznej.

W perspektywie 4 lat:

- **Doprowadzi do zwiększenia bezpośrednich inwestycji zagranicznych w przemyśle teleinformatycznym w Polsce.**
- **Usunie bariery w rozwoju e-gospodarki** oraz wdroży programy wsparcia innowacyjności tak, aby Polska znalazła się w gronie 10-ciu krajów UE o najwyższym wskaźniku innowacyjności produkcji.
- Przygotuje i **wdroży system wsparcia oraz dofinansowywania tzw. start-upów technologicznych**, budowanych przez absolwentów uczelni wyższych, tak, aby w roku 2015 stopa bezrobocia wśród absolwentów znajdowała się na poziomie średniej dla 5 państw UE o najniższym wskaźniku bezrobocia wśród absolwentów.
- Doprowadzi do **z informatyzowania 100 % usług e-administracji.**
- Doprowadzi do optymalizacji i racjonalizacji wydatków na IT tak, aby instytucje wydatkujące środki publiczne korzystały ze wspólnych standardów technologicznych, korzystały z najnowocześniejszych i najbardziej wydajnych, a nie jedynie najtańszych rozwiązań, stymulując innowacyjność polskiej myśli technicznej.
- Wprowadzenie modelu lub kilku równolegle działających modeli (np. z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, z wykorzystaniem pl.ID, z wykorzystaniem narzędzi branży finansowej) pozwalającego na **świadczanie i korzystanie z wiarygodnych usług poprzez Internet.**
- Doprowadzenie do powszechnego **dostępu do Internetu, o szybkościach co najmniej 100 MB/s na 90% powierzchni kraju**, realizując program – **światłowód w każdym domu.**
- Doprowadzi do **pełnej informatyzacji i internetyzacji szkół**, tak, aby w roku 2015 każdy uczeń miał komputer na biurku na lekcjach informatyki oraz dostęp do komputera i innych nowoczesnych narzędzi na lekcjach innych przedmiotów. Komputer ma stać się w gimnazjach i liceach normalnym i powszechnie stosowanym narzędziem dydaktycznym.
- Doprowadzi do **digitalizacji większości archiwalnych oraz wszystkich współcześnie wydawanych książek w narodowym zasobie cyfrowym.** Zrealizuje program budowy Narodowej Biblioteki Internetowej oraz Biblioteki Internetowej Nauki.
- Doprowadzi do **zmniejszenia poziomu wykluczenia cyfrowego w Polsce do średniego poziomu 10 najbardziej rozwiniętych krajów UE**
- Doprowadzi do **dostosowania wszystkich serwisów administracji rządowej do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- Wprowadzi **standard powszechnych, elektronicznych konsultacji społecznych aktów normatywnych** w administracji rządowej i samorządowej.
- Umożliwi **udział w referendach i wyborach drogą elektroniczną.**

- Zbuduje system **Wrota Polski**, dzięki któremu wszystkie czynności administracji rządowej i samorządowej będą dostępne drogą elektroniczną. System ten umożliwi obywatelom i przedsiębiorcom podgląd stanu spraw oraz prowadzenie wszelkiej korespondencji, również kwalifikowanej, drogą elektroniczną.
- Stworzy ramy prawne i techniczne do **zastąpienia korespondencji listami poleconymi** w obrocie administracyjnym i gospodarczym **formą elektroniczną**.

Wizja przyszłości

Budowanie świadomości innowacyjnej. W dzisiejszej świadomości politycznej Polska jest wciąż państwem rolniczym, a nie krajem, który zamierza konkurować na rynkach zaawansowanych technologii. Klasa polityczna w ciągu następnych kilku lat musi wręcz „dokonać resetu” swoich przekonań, co do kierunków rozwoju, dostrzec przemysł teleinformatyczny, jako ważny czynnik wzrostu i zrozumieć dynamikę zmian na tym rynku.

Jawne państwo. Narzędzia teleinformatyczne dają możliwość transparentnego działania i uaktywniania społeczeństwa na skalę dotąd niespotykaną. Wizją SLD jest budowanie takiego właśnie obywatelskiego, otwartego i aktywnego społeczeństwa.

Przemysł teleinformatyczny. Przemysł innowacyjny staje się jedną ze strategicznych branż, źródłem rozwoju i konkurencyjności Polski. Można oczekiwać, że przy odpowiedniej polityce rządu wartość przychodów przemysłu powinna się podwoić w przeciągu następnych 5 lat. Pociągnie to za sobą powstanie bezpośrednio kilkudziesięciu tysięcy miejsc pracy, a także wielu miejsc pracy pośrednio. Polski przemysł teleinformatyczny musi przestawić się na eksport – tkwią tutaj ogromne rezerwy, a bliskość i otwartość rynków europejskich stanowi wielką szansę. Należy dążyć do tego, by inwestycje zagraniczne były skierowane na B+R.

Trwałe podstawy rozwoju. Inwestycje w B+R muszą być stymulowane stale, a nie tylko ze względu na zastrzyk środków z UE czy chwilową akcję polityczną. Polska musi dokonać zasadniczej zmiany w swoim systemie fiskalnym, w którym najbardziej opłacalną inwestycją dla przedsiębiorcy powinna być ta, która dotyczy badań, rozwoju, wynalazczości i stosowania nowoczesnych technologii. Również państwo musi, co do zasady, zmienić swoją wizję zamówień publicznych na rzecz wyboru najbardziej nowoczesnych i proinnowacyjnych rozwiązań. Niekoniecznie preferując te najtańsze.

Promocja eksportu i ekspansji międzynarodowej. Eksport produktów i usług polskiego przemysłu teleinformatycznego stanowi ciągle znikomą część całej wartości rynku (kilkaset milionów euro rocznie). Działania proeksportowe i wsparcie polskich firm do działania na rynkach europejskich i zagranicznych może przynieść znaczący impuls gospodarce i stworzyć nowe miejsca pracy. Niektóre polskie firmy już rozpoczęły działalność w innych krajach otwierając tam swoje filie lub przejmując tamtejsze firmy. Warto wspierać taki proces ugruntowując znaczenie polskiego przemysłu teleinformatycznego w Europie.

Program promocji innowacyjnych rozwiązań. Podstawowym założeniem jest, iż „nie ma innowacji bez wdrożenia”, co oznacza konieczność praktycznej realizacji projektów. Podobnie jak miało to miejsce w Izraelu, gdzie rząd stworzył specjalne fundusze inwestycyjne dedykowane technologiom hi-tech, ale wymogiem była zamiana pomysłu na biznesowe wdrożenie. Najbardziej zdumiewającym wynikiem owego działania było to, że po pewnym czasie udziały w tych funduszach zostały sprzedane inwestorom prywatnym z wielkim zyskiem, który wpłynął do skarbu państwa.

Przeniesienie procedur i usług na drogę elektroniczną. Rząd powinien ułatwiać działania mające zastępować drogą elektroniczną dotychczas stosowane procedury biznesowe. Muszą powstać legislacyjne podstawy ułatwiające pełną informatyzację tradycyjnej biurokracji państwowej i gospodarczej.

Wiarygodność w sieci. Aby przenieść procedury znane ze świata fizycznego do świata elektronicznego jednym z najważniejszych zadań jest zapewnienie odpowiedniej wiarygodności w sieci. Obie strony transakcji muszą mieć pewność, co do rzeczywistej tożsamości drugiej strony. Jest celem rządu, aby wprowadzać takie mechanizmy, które ucznią ten proces łatwym, tanim i niepodważalnym. Ze względów bezpieczeństwa musi funkcjonować więcej niż jeden taki system.

Płatności bezgotówkowe. Polska w dalszym ciągu znajduje się wśród krajów europejskich o najniższym wykorzystaniu płatności bezgotówkowych. Oprócz oczywistych oszczędności wynikających z kosztów obsługi trzeba podkreślić, że bezgotówkowe płatności w obrocie gospodarczym sprzyjają transparentności i ograniczeniu szarej strefy.

Międzynarodowe regulacje ułatwiające ponadgraniczne usługi. Polscy obywatele i przedsiębiorcy wielokrotnie spotykają się z sytuacją, kiedy pewne produkty i usługi nie są dla nich dostępne. Dzieje się tak nawet w przypadku wspólnego rynku Unii Europejskiej. Zadaniem rządu jest ograniczanie takich sytuacji i wypracowanie międzynarodowych procedur zmniejszających podobne zagrożenia w przyszłości. Z drugiej strony stanowić to będzie także otwarcie możliwości aktywności gospodarczej poza granicami naszego kraju.

Dostęp do informacji publicznej. Podstawowym zadaniem jest wymuszenie udostępnienia całej informacji, jaka powinna być opublikowana przez zobowiązane do tego podmioty. Brak takiej informacji musi być traktowany, jako chęć jej ukrycia.

Informacyjne społeczeństwo obywatelskie. Technologie teleinformatyczne wykorzystywane w szeroki, swobodny i otwarty sposób przez obywateli stanowią współczesną gwarancję demokracji. To dzięki tym technologiom upadają autorytarne reżimy, jak to stało się ostatnio w Afryce Północnej. To dzięki mechanizmom otwartej dyskusji rządzący mogą otrzymać szybki sygnał od społeczeństwa, jak stało się to w Polsce przy próbie wprowadzania tylnymi drzwiami cenzury Internetu poprzez stworzenie rejestru stron zakazanych.

Powszechna informatyzacja edukacji. Polska edukacja musi niezwłocznie dokonać zasadniczego przełomu w dziedzinie informatyzacji. Komputer i internet musi stać się normalnym narzędziem edukacyjnym. Systemy e-learningowe – rzeczywistością każdej szkoły i uczelni, a nie tylko technologiczną ciekawostką. W perspektywie roku 2015 każdy polski uczeń i student musi posiadać komputer, a państwo musi zapewnić wykwalifikowaną kadrę i programy nauczania wykorzystujące IT w normalnym procesie dydaktycznym.

Internet narzędziem dialogu społecznego Zadaniem państwa jest wprowadzenie takiego modelu prowadzenia polityki by nieustannie prowadzić dialog i konsultacje ze wszystkimi interesariuszami. W ten sam sposób trzeba prowadzić działania na szczeblu samorządowym. Słuchać głosów obywateli, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i naukowców – wszystkich, jakie padną w dyskusji. To nowa forma uprawiania polityki, inna od gabinetowych narad.

Dostęp do dóbr kultury drogą elektroniczną. Nie ma wątpliwości, że droga elektroniczna jest najtańszym i mającym potencjalnie największy zasięg sposobem dystrybucji dóbr kultury narodowej. Dlatego też maksymalnie dużo takich zasobów musi być poddane digitalizacji, zaś sposób ich dystrybucji musi być przystosowany do technologii i sposobu działania internautów. Myślmy tu zarówno o dostępie do materiałów źródłowych (archiwa), jak i specjalizowanych serwisach

internetowych. Droga elektroniczna winna być wykorzystywana szeroko do promocji Polski i polskiej kultury na świecie. Stworzenie Narodowych Zasobów Kultury winno być projektem o wysokim priorytecie.

Ochrona praw autorskich. Nie ma wątpliwości, że twórcy kultury, których dzieła są dostępne przez Internet muszą mieć prawo do wynagrodzenia za swoje dzieła, ich ochrony, zaś państwo powinno być gwarantem nienaruszalności tych praw. Prawo to jednak winno być dostosowane do technologii, szybkich zmian technicznych oraz sposobu wykorzystania utworów. Również organizacje wspomagające autorów, takie jak organizacje zbiorowego zarządzania, muszą funkcjonować w nowym, całkowicie transparentnym stylu, tak, aby każdy twórca i każdy odbiorca mógł bez kłopotu wiedzieć, jaka część zapłaty za utwór trafia do autora. Zaś grupa autorów, która chce oferować swoje dzieła rezygnując z niektórych przysługujących im praw (np. licencje Creative Commons czy GPL) musi mieć zagwarantowaną prawem taką formę swojej aktywności.

Aktywizacja zawodowa i praca na odległość dla kobiet. Technologie teleinformatyczne mogą zapobiegać alienacji kobiet, które wychowują dzieci i w ten sposób przerywają swoją karierę zawodową. Państwo musi ułatwiać poprzez odpowiednie zapisy prawne i wsparcie finansowe takie programy, które dadzą młodym matkom możliwość uzupełniania swojej edukacji, podtrzymania więzów zawodowych, a nawet świadczenie pracy na odległość. Dzięki Internetowi i komputerom zyskują kobiety, które nie będą obawiały się, iż przerwa na macierzyństwo przekreśla ich zawodowe plany i ambicje. Będzie to także dla nich łatwiejszy start po przerwie na wychowanie dziecka.

Wybory przez Internet. Chcemy wrócić do idei wykorzystania technologii teleinformatycznych także w jednym z najważniejszych aktów, jakich dokonuje każdy obywatel. Mamy świadomość, że dyskusja na ten temat jest ciągle otwarta i nie spodziewamy się natychmiast zaproponować panaceum zaakceptowane przez wszystkich. Niemniej jednak pojawienie się dowodów osobistych z chipem, powszechna mobilność Polaków, w tym ich długotrwały pobyt za granicą, możliwość częstego i taniego odwołania się do bezpośredniego głosu wyborcy, jaką daje Internet jest wizją, która koresponduje z projektem budowy obywatelskiego społeczeństwa informacyjnego.

Powszechne wykorzystanie technologii teleinformatycznych w edukacji. Należy wdrożyć bardzo ambitny program mający na celu stworzenie i utrzymanie nowoczesnych szkół wyposażonych w narzędzia teleinformatyczne. Takiego zadania o wymiarze strategicznym nie można pozostawić na barkach samorządów, a działania i wydatki na ten cel muszą być koordynowane centralnie.

Celem jest powszechne wykorzystanie technologii na wszystkich lekcjach prowadzonych w szkole. Kluczem do sukcesu są nauczyciele, ich zweryfikowane certyfikatami umiejętności i wyposażenie w sprzęt komputerowy wraz z dostępem do Internetu. Bez nauczyciela historii, który będzie potrafił przygotować na komputerze kolejnej lekcji szkoły pozostaną w XIX wieku. Bez nauczyciela polskiego, który będzie w stanie sprawdzić czy znakomite wypracowanie nie zostało skopiowane z bryków dostępnych na portalach ściągawkowych młodzi ludzie będą wiedzieli, że można bezkarnie oszukiwać. Bez nauczyciela nauczania początkowego, który przygotowuje lekcje dla maluchów z wykorzystaniem tablicy multimedialnej dzieci będą miały znaczny dysonans poznawczy pomiędzy tym, czego używają w domu i w szkole. Komputer powinien stać się służbowym wyposażeniem nauczyciela wraz z obowiązkiem jego twórczego wykorzystania w procesie dydaktycznym. Widzimy tu ważną rolę dialogu z nauczycielskimi związkami zawodowymi.

Wykorzystanie nauczania na odległość. W wielu sytuacjach nauczanie na odległość – w części lub niemal w całości – może uzupełniać dotychczasowy model szkolny. Przede wszystkim dotyczyć to może dzieci, które trwale lub czasowo nie mogą korzystać z normalnego modelu szkolnego. Należy wypracować metodykę nauczania na odległość, kwalifikacje nauczycieli, treści i aplikacje, zaś zadaniem państwa staje się zapewnienie takich regulacji prawnych, które wspomagałyby ten model.

Wyrównywanie szans. Komputer stał się typowym wyposażeniem polskiego domu, chociaż ciągle niemal 10% gospodarstw domowych, w których są dzieci nie ma ani jednego komputera. Trudno także z dużą pewnością powiedzieć w ilu domach na jeden komputer przypada kilkoro dzieci. Państwo ma tutaj do odegrania znaczącą rolę w procesie wyrównywania szans najsłabszych. Najprostszą i najlepiej kontrolowaną drogą jest ustanowienie wspólnie z operatorami telekomunikacyjnymi projektu, w którym najuboższe dzieci byłyby wyposażane ze wsparciem państwa w komputery z dostępem do Internetu. Opcjonalnie można byłoby wprowadzić także specjalny odpis podatkowy (zastępujący lub współistniejący do ulgi na Internet), ale wadą takiego rozwiązania jest zdecydowanie mniejsza kontrola całego procesu i wykluczenie tych grup społecznych, które nie korzystają z ulg podatkowych.

Wykorzystanie teleinformatyki w zarządzaniu edukacją drogą zmniejszenia kosztów bez obniżenia jakości edukacji. Samorządy, jako organy prowadzące szkół ponoszą ogromne wydatki na rzecz oświaty. Jednocześnie wiedza na temat struktury kosztów, ich sezonowości, możliwości oszczędności lub konieczności inwestycji jest ciągle szczątkowa. Stąd też często dochodzi do społecznych konfliktów, gdyż decyzje są podejmowane w oparciu o przybliżone dane i budzą wówczas ogromne emocje. Wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych w zarządzaniu edukacją to nie tylko e-dzienniki, (choć stały się dobrym początkiem dla takich działań), ale spójny system pozwalający oceniać potrzeby i środki na szczeblu zarówno lokalnym, jak i centralnym.

Narodowe zasoby edukacyjne. Dostępność narzędzi decyduje o możliwościach kształcenia. Bez odpowiednich zasobów treści edukacyjnych dostępnych drogą elektroniczną nie będzie możliwy dalszy postęp w zakresie wykorzystania informatyzacji w procesie dydaktycznym. Państwo powinno stworzyć Narodowy Zasób Edukacyjny będący połączeniem internetowej biblioteki oraz pomocy i materiałów dydaktycznych, z których nauczyciele wszystkich szkół i na każdym etapie nauczania będą mogli korzystać w procesie dydaktycznym.

Program Informatycznych Talentów. Celem programu jest wsparcie najlepszych konkursów informatycznych dla młodych ludzi, a następnie pomoc w takim pokierowaniu laureatów by mogli zyskać jak najlepsze warunki do realizacji swojego potencjału. Widzimy, co najmniej dwie ścieżki kariery, naukową i inżyniersko-biznesową. Ta pierwsza będzie dążyła do stworzenia nowej generacji polskich akademików i dalszego wzmocnienia zaplecza naukowego polskiej informatyki. Ta druga, będzie dążyła do praktycznej realizacji – z odpowiednim wsparciem i mentoringiem – pomysłów i umiejętności młodych ludzi. W pierwszej ścieżce liczyć się będzie kreatywność, w drugiej innowacyjność („nie ma innowacyjności bez wdrożenia”).

Zamiast słowa końcowego – zaproszenie!

Na koniec tylko jedno! Zapraszamy do dyskusji i współtworzenia programu „Zmiana – Cyfrowa Polska 2011-2015”. Jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie i pomysły, których celem będzie wzbogacenie tego dokumentu. Adres poczty e-mail zmiana@sld.org.pl jest od dziś do Państwa dyspozycji.